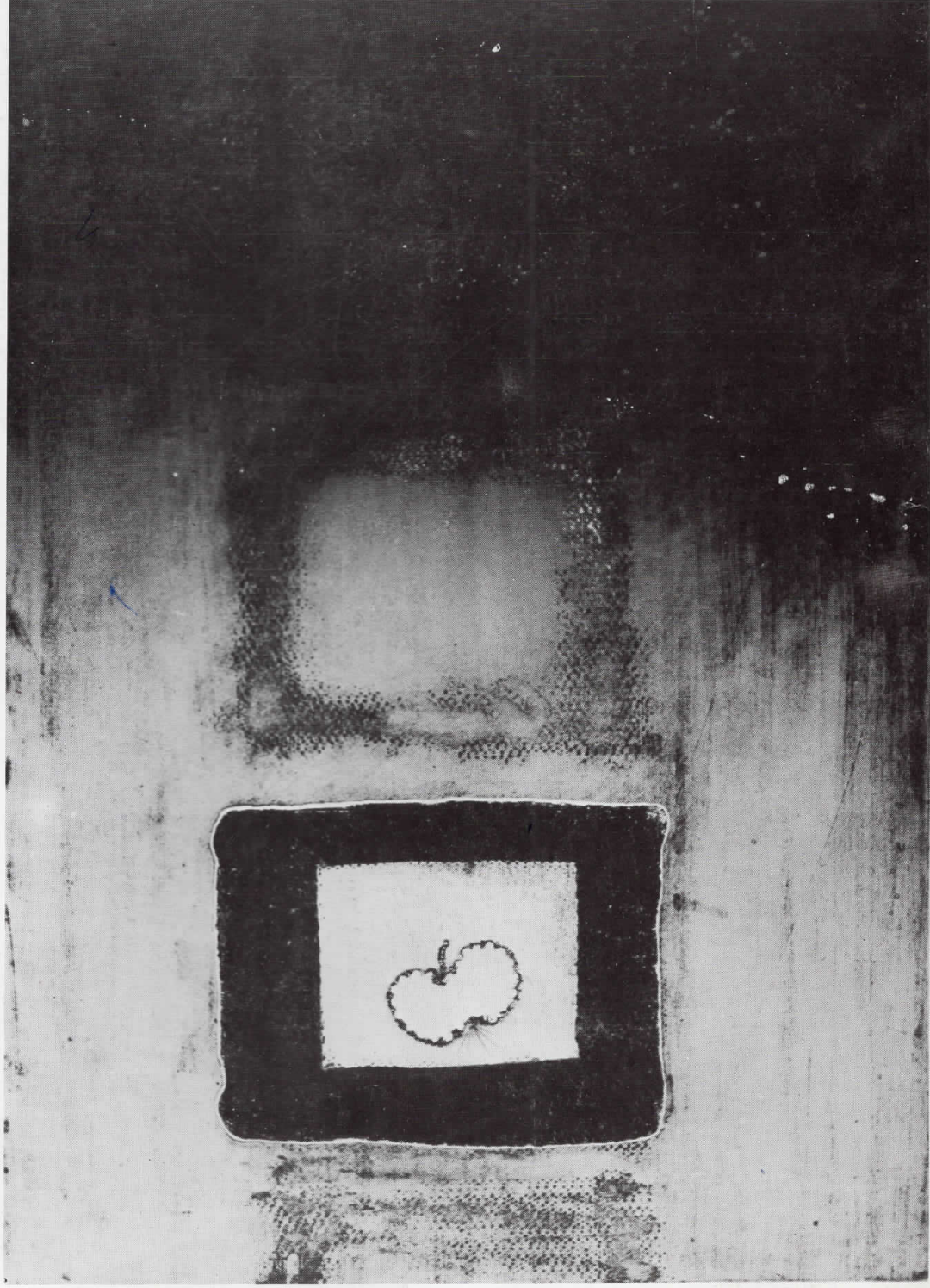

МАЛИДАНОВ

ЛИКОВЕН САЛОН

ТИТОВ ВЕЛЕС
ЈУНИ 1987

ДИМИТАР МАЛИДАНОВ

Роден е на 5.XII 1946 во с. Саракиново, Воденско (Егејска Македонија). Завршил Училиште за применета уметност во Скопје. Дипломирал на отсекоот за сликарство на Академијата за ликовна уметност во Љубљана во класата на професорот Габриел Ступица во 1972 година. Постдипломските студии (графика) ги завршил на истата Академија во класата на професорот Марјан Погачник во 1975 година.

Како стипендист на Француската влада бил на специјализација во Париз 1976/77 на Académie des Beaux Arts (Академија за ликовни уметности) кај професорот Жорж Даје (Georges Dayez).

Се занимава со графика, сликарство и илустрација. Работи како доцент на Факултетот за ликовни уметности во Скопје. Адреса: Бул. Јане Сандански 86/V/9, населба Аеродром, Скопје, телефон: 414 — 476.

Награди

- 1972 Ивањица, Награда за графика на V ликовна колонија;
- 1973 Скопје, Награда „Моша Пијаде“ на IV изложба на ДЛУМ;
- 1975 Скопје, Откупна награда за графика на НУБ „Климент Охридски“ на VI графичка изложба на ДЛУМ;
- 1980 Цетиње, Откупна награда за графика на салонот „13 ноември“;
- 1981 Скопје, Откупна награда за графика на МСУ;
- 1982 Херцег Нови, Награда за графика на XVI зимски салон;
- 1983 Скопје, Откупна награда за цртеж на МСУ;
- 1984 Теслиќ, Награда за графика на Ликовната колонија „Теслиќ 84“.

Самостојни изложби

- 1974 Скопје, Уметничка галерија, 17-29.X 1974 (со Драган Биков) 16 графики;
- 1975 Куманово, Уметничка галерија, 14.II 1975 (33 графики); Нови Сад, Ликовни салон Трибине младих, 23.II 1975 (24 графики); Битола, Галерија на современата југословенска графика (25 графики);
- 1976 Зрењанин, Мала галерија, 22.II — 6.III 1976 (27 графики); Љубљана, Галерија Ars, 13.V- 12.VI 1976 (16 графики); Марибор, Галерија Ars II, 25.VIII- 25.IX 1976 (16 графики);
- 1977 Париз, Галерија F. I. A. P., 1-30.IV 1977 (17 графики и 5 цртежи);
- 1979 Скопје, Ликовен салон на ДЛУМ во Трговскиот центар, 14-25.V 1979 (25 графики); Њујорк, Yugoslav Press and Cultural Center, 8-26.XI 1979 (20 графики);
- 1983 Битола, Книжарница на „Наша книга“, април 1983.
- 1985 Струга — Струшки вечери на поезијата, Скопје — МСУ; Сараево — Галерија „Роман Петровиќ“

Групни изложби

Од 1981 година до денес учествувал на над 150 групни изложби во земјава и во странство.

Својот развоен пат, првите чекори во истражувањето на ликовниот простор, Малиданов ги има започнато во Љубљана, каде што завршува Академија за ликовни уметности (1972) и постдипломски студии (1975). Несомнено дека тоа поднебје, тој простор и воопшто севкупната културна и ликовна клима на тој регион, вклучувајќи ги тука и претставниците на љубљанската школа, ќе остават длабоки траги во оформувањето на индивидуалниот ликовен говор на Димитар Малиданов. Богатата графичка традиција на љубљанската Академија придонесе за педантната обработка и за техничката перфекција на изведувањето, што се перманентно присутни во делата на Малиданов, а коишто тој ги усовршува и надградува во својата натамошна работа. Тој професионализам и студиозен пристап кон делото и проблемите што тоа ги наметнува во голема мерка ги збогатува ликовните истражувања на авторот и станува основа за неговото специфично сфаќање и однос кон графичката дисциплина. Макар што во неговиот опус не е можно да се подвлечат остри резови, да се констатираат ненадејни и драстични подеми и падови, и неочекувани промени, евидентно е дека од првите графички листови на Малиданов, до овие денес, може јасно да се забележат одредени промени и поместувања што се резултат на една постапна анализа, на мирна и сигурна развојна линија со што му е дадена и автентичност на авторовиот творечки израз. Синтезата на македонските „културно-историски и уметнички сегменти“ и карактеристиките на љубљанската школа, придонесоа за симбиозата и спојот на техничко-технолошката перфекција на изведувањето и индивидуалниот творечки импулс и израз на уметникот, обоени со оној внатрешен поттик и емоционални вибрации што поднебјето во коешто

израснал ги врежало во „ткивото“ на чувствата, во битието на уметникот.

Макар што во поранешните дела повеќе се задржуваше на специфичностите на македонската средновековна архитектура и сликарство, коишто знаеше преку систем на редукција, анализа и повторна синтеза, придружени со еден селективен пристап, да ги транспонира во индивидуален и препознатлив говор, просторот веќе во овие творби ја има онаа значајна улога којашто ќе биде сè повеќе потенцирана во натамошните дела на авторот. Тоа значи дека просторот не е третиран и обработуван како појаснување или дополнување на мотивот, туку е сфатен и толкуван како одделен и специфичен проблем. Во подоцнежните дела, Малиданов на овој момент му дава такво значење што тој станува и основен носител на композицијата. Во тој контекст, авторот ја третира и светлоста и нејзините валери и пробивања, со што ја создава или досегнува илузијата на длабочината и на третата димензија. Но, исто така, со овие светлосни градации тој ја имплицира мистичноста на просторот и дематеријализацијата на претставата до степен на нејзината асоцијативност. Длабочините на претставите сега ги постигнува со транспортноста на облиците, како и со „деформацијата на геометриските архетипови“, за, подоцна, само да ги навести или сугерира со светлосните градации. Во тие композиции со монохромен фон, тој поставува стилизирани, но препознатливи облици, чиешто варирање во големината исто така придонесува за создавање на илузија на перспективната длабочина. И покрај значајното влијание на љубљанската школа во смисла на педантноста и минуциозноста на техничката реализација и одреден рационализам, сепак, се чини, дека пресудна улога во неговото творештво, посебно

во иновациите и препознатливиот, индивидуален ракопис, одиграа внатрешните вибрации на емоционалниот дијаграм, онаа тивка носталгија обоена со суптилни лирски претопувања, што се навестуваше и во неговите поранешни дела. Тој клучен момент на ерупција на внатрешните чувства, на доминирање на емоционалното над рационалното, го ослободи потегот и чувствата.

Додека згаснатите предели и пејзажи во почетокот ја задушуваа или барем ја смируваа внатрешната сила на емоциите, создавајќи така атмосфера на некои далечни сеќавања, подоцна, Малиданов ги стилизира и поедноставува елементите што претставуваат една концентрирана „историска“ слика на поднебјето во кое израснал. Во тие имагинарни простори авторот продолжува со истражувањето на феноменолошките слоеви за што, пред сè, причина беше ослободувањето на внатрешниот импулс и на оној квалитативен сензибилитет што му отвора нови простори и нови можности на уметникот.

Цртежите што настануваат напоредно со графиките не се белешки или скици, туку тие имаат полна содржина која речиси „по сите закони“ мораше да ги исполнува овие дела. Тоа богатство на суптилен тоналитет и редуцирани, едноставни предмети од секојдневието, кои добиваат ново и поинакво значење во авторовата ликовна „приказна“, вклопени во некои други предели со „орнаментика“ на едно време и постоење, создаваат и еден вид поетско определување на просторот. Всушност, тие секвенции имаат своја појдовна точка во еден вид нераскинлива врска со природата, претставуваат пречистен и симплифициран податок од самата неа, нејзиниот симбол и знак, но исто така значат и „потпора“ во враќањето од така пречистениот знак и

симбол кон природата.

Во поновите дела се насетува поедноставување на изразот во смисла на едно постегнато и посуптилно ликовно искажување, каде што тензијата во просторот е понагласена (особено во цртежите), со внесување на колористички поинтензивни акценти, како и во динамиката на движењето на потегот. Предметот или деталот тука не се јавува како предмет сам за себе, „фрлен“ во просторот, тој лебдее надвор од некоја конкретна потпора, се стопува со просторот, го гради, и од своите реални, преминува во имагинарни просторни димензии.

Конечно, резимирајќи го сето досегашно творештво на Димитар Малиданов, се наметнува констатацијата дека тоа е резултат на една долга работа и студиозен приод, проследени со неизбежни навраќања на некои порано утврдени вредности блиски до авторовите сфаќања, како и со неминовни допири до најновите сознанија и согледувања во овој домен на ликовното изразување во светот. Неговата развојна линија се движи во сферите на препознатливо-асоцијативно-апстрактно, речиси секогаш натопени со соковите и атмосферите на неговото поднебје, на неговиот простор и време. Во таа игра на блиски и препознатливи „записи“ на пределите во коишто се движи и истражува, Малиданов додава и редуцира внимателно перцепирани податоци збогатени и обоени со поетски призвук, коишто во неговите понови дела со знаковни, симболични толкувања на пејзажот и сензациите на нашето време, веќе ја навестуваат новата етапа којашто несомнено многу ветува.

Викторија Васев Димеска

